

EITEM

CYFARFOD	PWYLLGOR IAITH Y CYNGOR
DYDDIAD	17 Ionawr 2013
TEITL	Cynllun Strategol Y Gymraeg mewn Addysg
PWRPAS	I ystyried cynnwys drafft terfynol o'r Cynllun
ARGYMHELLIAD	Derbyn yr adroddiad
AWDUR	Dewi R Jones, Pennaeth Addysg
AELOD CABINET	Cynghorydd Sian Gwenllian

Rhagarweiniad a chyd-destun

Yn Rhagfyr 1996 cyhoeddodd Cyngor Gwynedd Gynllun Iaith Gymraeg yn unol â gofynion Deddf yr Iaith Gymraeg 1993. Fe'i cymeradwywyd gan Fwrdd yr Iaith Gymraeg, ac ynddo nodir sut y mae'r Cyngor, wrth ymdrin â'r cyhoedd, yn trin yr Iaith Gymraeg a'r Saesneg ar y sail eu bod yn gyfartal.

O dan Rhan 1 a Rhan 2 Deddf yr Iaith Gymraeg 1993, roedd yn ofynnol i'r Awdurdod Addysg Lleol ddarparu Cynllun Iaith Gymraeg sy'n delio'n benodol ag Addysg [Cynllun Addysg Gymraeg]. Cymeradwywyd Cynllun Addysg Gymraeg cyntaf Cyngor Gwynedd yn Nhachwedd 1998. Yn dilyn cyfnod gweithredu tair blynedd y Cynllun Addysg Gymraeg lluniwyd ail Gynllun a gymeradwywyd yn Awst 2004. Adolygwyd y Cynllun yn 2010 a chymeradwywyd y Cynllun Addysg Gymraeg yma gan Fwrdd yr Iaith Gymraeg ar 30 Mehefin 2011.

Bellach mae gofyn ar awdurdodau lleol i baratoi, diwygio a chyflwyno **Cynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg**. Bydd y Cynlluniau hyn yn amlinellu sut bydd awdurdodau lleol yn bwriadu cyflawni nodau a thargedau Llywodraeth Cymru a amlinellir yn y Strategaeth Addysg Cyfrwng Gymraeg.

Dehonglir y Strategaeth yng nghyd-destun Polisi Iaith Cyngor Gwynedd a thrwy hynny wireddu'r deilliannau. Bydd yr Awdurdod yn sicrhau fod y prif elfennau yn cael eu hadlewyrchu ac yn cael sylw priodol yn y Cynllun Strategol.

Cynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg

Bydd y Cynlluniau yn fodd i Lywodraeth Cymru allu monitro'r ffordd y bydd awdurdodau lleol yn ymateb i'r angen i weithredu nodau'r Strategaeth a chyfrannu tuag atynt trwy:

- sicrhau bod pob cam o brosesau addysg yr awdurdodau lleol yn rhoi ystyriaeth lawn i addysg cyfrwng Gymraeg a dwyieithog;
- ehangu addysg cyfrwng Gymraeg a dwyieithog ar sail cynllunio gwell;
- symud y gwasanaeth cefnogi yn raddol i ffwrdd oddi wrth swyddogaethau traddodiadol athrawon bro at wasanaeth hyfforddi a mentora newydd;
- sicrhau fod gwasanaethau cefnogi addysg cyfrwng Gymraeg a dwyieithog yn cael eu cyflwyno ar sail consortia yn y dyfodol agos (*Hyn yn weithredol o Ebrill 2013 ymlaen*);
- wella safonau ac ehangu defnydd o'r Gymraeg ymhlith plant a phobl ifanc (*Gweithredu gofynion Y Siarter Iaith*); a
- ddangos cynnydd yn erbyn targedau penodol y Strategaeth Addysg Cyfrwng Gymraeg.

Bwriad y Cynllun Strategol yw:

- disgwyl i awdurdodau lleol fod yn atebol i Lywodraeth Cymru am gynllunio darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg a dwyieithog a'r iaith Gymraeg;
- adlewyrchu nodau'r Strategaeth;
- darlunio'r sefyllfa bresennol, amlinellu'r gweithgareddau priodol a dangos cynnydd;
- bod yn hwylus ac yn ddefnyddiol i awdurdodau lleol; a
- dangos cynnydd clir dros dair blynedd ym mhob awdurdod lleol ac ardal consortiwm tuag at gyflawni targedau'r Strategaeth.

Canolbwynt y Cynllun Strategol yw'r targedau a geir yn y Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Bydd y Cynllun yn canolbwyntio ar yr agweddau a ganlyn gan eu gosod fel nodau clir i'n rhaglen waith:

- Gosod sylfaen gadarn ar gyfer y Gymraeg yn ystod addysg feithrin a'r blynyddoedd cynnar. (98.6% o blant saith oed yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg.)
- Sicrhau dilyniant yn y Gymraeg fel pwnc ac fel cyfrwng dysgu o CA2 i CA3. (100% o ddysgwyr yn parhau i wella eu sgiliau iaith wrth drosglwyddo o'r ysgol gynradd i'r uwchradd.)
- Cryfhau'r gweithredu yn yr ardaloedd/sefydliadau/ysgolion lle mae data yn dangos yr angen.
- Cryfhau'r defnydd o'r carfanau iaith fel offeryn cynllunio dilyniant mewn ysgolion uwchradd.
- Cyflwyno Bagloriaeth Cymru ar lefelau 1, 2 a 3 yn yr ysgolion uwchradd.
- Cadarnhau gweithrediad Y Siarter Iaith ymhob un o'n hysgolion cynradd gan roi sylw amlwg i hyfforddi'r gweithlu gan ddatblygu'r elfennau cyfrwng a methodoleg.

Bydd gofyn i awdurdodau adrodd ar gynnydd y Cynllun Strategol a hwnnw'n gynnydd mesuradwy. Bydd oes y cynlluniau hyn yn cyd-fynd â'r targedau a nodir yn y Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg, sef hyd at 2015.

Argymhelliad

Atodir copi o ddrafft terfynol 'Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Gwynedd' ar gyfer sylw aelodau'r Pwyllgor iaith.

Gofynnir i'r aelodau ystyried a derbyn cynnwys y drafft terfynol o'r Cynllun.